

BUDA-PESTA

8 Dec. st. v.

20 Dec. st. n.

Va esí duminéc'a.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 48.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Fiic'a Carpatiloru.

Primavér'a candu sosese,
Totulu éra 'ntineresce;
Campi si siesuri cu mandria
Punu pe peptulu loru o mie
Floricele plangatóre
Si aprinse de amóre.

„Ah! co bine e mamitia,
— Dice mandr'a copilitia —
In campiele 'nflorite
Si cu flori acoperite,
Acol' canta paserele
Ca si mine mititele.

Si fetitie-su o multíme,
Dragalasia, ca si mine,
Ca si mine mititele,
Si aduna floricele...
Ah! mamitia, o sè moru,
De nu mergu, de dorulu loru.“

Si p'a mamei blanda fatia
Se revér'sa o rosiétia...
— Mergi dar, draga, si te jóca,
Dóue óre-su pan' la tóca:
Poti destulu, ca sè te joci;
Dar la tóca sè te 'ntorci.

O! sè scii, copila buna,
Cà la tóca se aduna
Tóta lumea crestinésca,
Ca 'mpreuna sè unésca
Rug'a loru la Dumnedieu,
Sè ne a pere de reu!

Si-apoi, cum ti-am spusu adese,
Martiele sunt dîle-alese...
Santulu Marte, vai de noi!
Póte intr'unu cruntu resboiu
Sè ni-aduca multe rele,
Multe vremi si dîle grele.“

Candu d'abiá finí cuventulu,
Copiliti'a ca si ventulu,
Alergà cu nerabdare
La loculu dorintiei sale.
Muma-sa o urmariá
C'o privire
De iubire
Si-apoi astu-felu si-dîcea:

— Tu te duci, joculu te chiama,
Si nu scii, cà a ta mama
Uita chinuri si durere,
Si gasesce-o mangaiere,
Candu privesce 'n ochii tei
Si iubirea ta din ei...“

Pe cararea sierpuinda
 In campi'a in florinda
 Mandr'a flóre
 Sburatória
 Alergá si éra stá,
 Si la muma-sa priviá...

— Ah! mamitia, nu se póte
 Sè s'auda-a mele síópte;
 Nu se póte, ochiulu teu
 Sè patrunda 'n peptulu meu:
 Dar vedere-ai cu mandria,
 Cátu amoru nutrescu eu tie...

Si dîcandu aste cuvinte,
 Éra-si alergá 'nainte.

Fetele cu baietieii,
 Dragalasi, ca flutoreii,
 Se ocupa, sè compuna
 Din flori mandre o cununa,
 Candu Virgilia sosi
 Si 'n mijloculu loru pasî.

Dup' o scurta discutare
 Rolu-si scie fia-care.

Baietiasii ca furnice,
 Alergu col', alergu aice,
 Si aduna flori frumóse
 Totu alese cu miróse:
 Fetele le intocmescu,
 Si 'n cununa le 'mpletescu...

Ah! erá, erá-o minune,
 Care nu se póte spune:
 Sè vedi flóre langa flóre,
 Mandre si farmecatóre,
 Cum se jóca cu-alte flori
 Dulci, ca ele, la culori.

Inse timpulu trece iute,
 Órele se facu, minute:
 Si fetitiile uitase,
 Sè se mai 'ntórca-a casa;
 Diu'a se putea vedé
 Cum de nópte ea fugea.

Nópteá cresce si se 'ntinde
 Pe campiele 'nflorinde.
 Florile s'ascundu si ele,
 Ceriulu e lipsitu de stele.
 Nópteá pare asta-data
 Chiar cu ceriulu aliata...

Nu-i tacerea, ce-o 'nsotiesce,
 Candu ea singura domnesce;
 O funesta detunare
 Se aude 'n departare,
 Ce te imple de oróre
 Din crescetu pana 'n picíóre...

Dar copíii, mititeii,
 Sprinteni, ca si flutoreii,
 Ce facura,
 Candu vediura
 Nópteá négra 'naintandu,
 Si-audira bubuindu?!...

Fia-care 'n fug'a mare
 Alergá cautandu scapare;
 Ér Virgilia, voinic'a,
 Nu sciea, ce este fric'a:
 Ea din locu nu se miscá,
 Si tempest'a-o 'nvaluíá...
 In tenebre se perdú,
 Si ea nu se mai vediú;
 Numai echo-alu vócei sale
 S'audiá din délu in vale...

— Ah! mamitia, lantiulu greu,
 Greu apasa bratiulu meu;
 Dar dorulu, d'a fi la tine,
 Séca sufletulu din mine...
 Vino, nu lasá, sè moru
 De durere si de doru!..."

Multe viscole trecura
 Peste vâi si peste munti;
 Dar echoulu totu murmura
 In Carpatii cei carunti.

A. Radu.

De insemnatatea botaniceii romanesi.

— O parte din acestu tratatu fu cetita in adunarea de la Oravitia a Societâti pentru fondu de teatru. —

(Urmare.)

Am descoperitu inca 10 plante ale dñe-loru, intru cari se dovedesce gustulu celu mare esteticu si filosofi'a Romaniloru; aceste sunt:

1. *Ciurulu dineloru*: Carlina acaulis, Silberdistel. 2. *Sit'a dineloru*: Ornopodon acanthium, Zellen- oder Krebsdistel. 3. *Stégulu dineloru*: Cuscuta europaea, Gemeine Flachsseide. 4. *Perulu dineloru*: Stipa primata, lat. Federiges.

Pfriemengras, germ. 5. *Cerceii dineloru*: Inca nu o-am pututu definá latinesce. 6. *F' luer'a dineloru*: Éra nu am pututu inca aflá n umirea latinésca. 7. *Carulu dineloru*: (ori alu pa duriloru). Arnica mont. Berg-Wohlverlei. 8. *Fl orile dineloru*: *Lystrum salicaria*. Gemeiner W eiderich. 9. *Lingur'a dineloru*. 10. *Man'a dînel oru*. Aceste dóue din urma sunt doi bureti. Si pe aceste plante nu le-am pututu definá latin esce.

Tóte aceste plante cu dreptu se potu numerá in sîrulu celoru mitologice si poetice.

Cu acésta ocaziune nu potu incungiurá a nu aduce aminte si despre invocatiunea (strigarea) dîneloru candu se punu sacrificiele (cinstele), cà-ci dînele au consacrate si plante cari pórtá numele loru.

Este unu ce sublimu si cuceritoriu a vedé la unu morbosu diacéndu in patu, sacrificiele cu dóue lumini aprinse, puse pe mésa langa patu, chili'a plina de muieri, incetu adancu ascultatórie si privitórie, candu descantatóri'a (incungiurata de dóue administrante, totu muieri sciutórie) tienendu o gaina (alba, déca se punu sacrificiele albe, négra, déca se punu cele negre, si pistritia, déca se punu cele pistritie) pe bratiulu manei stange, de la usi'a chiliei totu facéndu-si cruce si inchinandu-se, se apropia de mésa, pe care sunt puse sacrificiele, din aintea carei ajungéndu face metanie, si sculandu-se face cruce, apoi sarutandu més'a sacrificieloru incepe a invocá (strigá) dînele, numindu-le astu-felu:

„Anna Budiana,
Stana Ogrésténa,
Lina Magdalina,
Flóre din gradina,
Iana Samdiana,
Chita Semelchita,
Ruja Rujalina,
Dóm'n'a floriloru,
Stapen'a gradiniloru
Si a dîneloru,
Santalina *) cea cu daru plina
Avramésa-crestanésa dómna alésa,
si tu
Ilie Cociasiu

veniti si ve adunati din tóte tieri unde ve aflati!“

Este de sciutu, cà sacrificiele se punu numai la ómeni morbosi, cari diacu ca dusi, perduti de conscintia in morbu indelungatu, cà-ci se crede atari morbosi a fi vatematu cu sciintia

ori nesciintia dînele: in caletoriele loru, in petrecerile loru, in ospetàrile loru, in jocurile loru, ori va fi resturnatu més'a loru, va fi versatu paharulu loru, va fi frantu cornulu la boii tragatori de carele loru, le va fi incungiuratu audíndu cà vre un'a din ele chiama in singuratate pe cine-va etc., si pentru de a impacá dînele, li se punu sacrificiele albe, déca intrebandu descantatóri'a afla si crede cà celu morbosu va fi vatematu dînele albe, luminate; — negre, déca se crede cà celu morbosu va fi vatematu elementele negre, intunecate ale iadului; si pistritie, déca ambe aceste sacrificie puse nu ajuta, cà-ci atunci se crede a fi vatematu celu morbosu de odata ambele poteri, si pe cele curesci luminate, si pe cele a iadului intunecate. Déca tóte aceste sacrificii nu ajuta, atunci se punu sacrificiele paseresci, cugetandu, cumca la isvóre, riuri, ori alte locuri din necrutiare paseresca a fi venitu ból'a pe celu morbosu. Si déca nici aceste sacrificii nu ajuta, atunci se crede, cumea celu morbosu s'a antenitu in cale cu dîn'a cea miluita, cea impetrata, cu perulu si incingetória de sierpi impetrata, cà-ci care s'a antenitu si este haluitu de dins'a, nu mai afla lécu in lume si trebue sè móra.

Dupa acésta splicare trecemu a impartasí numirile aceloru plante, ce pórtá numele dîneloru mai susu numite, cari se striga la punerea sacrificieloru:

1. *Budiana*: *Tagetes erecta*, aufrechte Sammetblume. 2. *Ogrésténa*: *Galiopsis tinctoria*, färbendes Schönauge. Pe alocurea si nocotielele, ori calicinele (calendula, Ringelblume) se numescu ogrestene. 3. *Magdalina*: cu astu-felu de nume nu am descoperitu inca flóre. 4. *Sandiana*: *galium verum*, wahres Labkraut. 5. *Semelchita*: *Melilotus coerulea* lat. Blaue Metote (Siebengeruch, Siebenzeit) germ. 6. *Ruja Rujalina*: sunt rosele (trandafirii) cunoscuté. 7. *Santalina*: *Santolina*, Heiligenkraut. 8. *Avramésa*. 9. *Crestenésa*. Aceste dóue din urma sunt explicate mai susu sub plantele mitologice, si pentru cà sunt crescute dintr'o radicina, a buna séma pentru aceea se si socotescu la olalta numindu-se „dómna alésa.“

Aceste sunt cele nóue plante, precum se vede menite si consacrate celoru 9 dîne a caroru nume pórtá, si acest'a este unu principiu de cea mai mare insemnetate pentru mitologi'a daco-romana, precum am semnatu mai susu.

Dupa cele 9 dîne se convóca inca si: *Ilie cociasiu*lu, si acest'a este „*helios*“ dieulu de sóre celu grecescu, care a fostu conducatoriu de ca-

*) Numele acestei dîne mi s'a impartasitu prin dlu Dr. At. Marienescu, din colectiunea sa.

rulu sórelui peste bolt'a ceriului. Asemenea fiintia de lumina.

Frumóse credinție are poporul nostru si despre locuinti'a dîneloru din tiér'a romanésca, la locul cu apele albe, unde se si scaldă dînele si unde cresce si flórea cea misterioása, a carei trupina este invelita in panza de pétra, si care omu póte capetá acea flóre, acela este norocosu, cà-ci dius'a-lu conduce cu o atragere magica, catra locurile unde se afla tesaurii ingropati, si acolo punendu flórea pe pamentu de locu esu tesaurii pe faci'a pamentului. Sufletulu unei muieri care a vatematu dînele, purtatu fiindu de dîne spre chinuire si resplatire, ajungêndu cu dînele pana la locul cu apele albe, si vedindu acolo plant'a, cunoscêndu-o a intinsu man'a sè o rupa din pamentu, dar observandu-o o dina, i-a datu cu sbiciulu peste mana, de i-a cadiutu flórea din mana.

De la locul cu apele albe din tiér'a romanésca, pléca dînele in caletoriele loru, trecu peste muntii Orsiovei, peste stanc'a cea mare de la Berzasca, tragu la cârsiele Saschei si a Ciclovei, de aci facu excursiuni prin Banatu, apoi peste muntele Semenicu (de langa Caransebesiu) se reintórna inapoi in tiér'a romanésca. Intru caletoriele loru, dînele bucurosu se petrecu pe poienile muntiloru: de iedera, de foiofiu, de semenicu si de priboiu (geranium macrorhizum lat. grosswurzelliger Storchschnabel germ.) unde tienu ele petrecerile, ospetările, si jocurile loru, purtandu cu sine cete de suflete pecatósse spre pedepsire. Intre dîne este un'a cu numele „Filma“, mai mica dar mai rea, care mai tare chinuie sufletulu celoru morbosi (cà-ci sufletele le pórtă ele cu sine, éra trupulu sta ca si amutitu a casa in patu) si celelalte dîne nu strica voi'a ei. Despre acésta dina cei morbosi, venindu-si candu si candu ce-va in ori, dîcu, murmurescu: din buze „Filmo“! dar nu me chinuî asié tare, ci iérta-me!“

Tóte aceste despre dîne le-am audítu si scrisu de la muierile sciutóre din Sichevitia mai susu numite, mai vertosu inse de la Anna Jurescu de acolo.

(Finea va urmá.)

Simeonu Manguica.

Unu cantecu.

— Traducere dupa Augustu Vacquerie. —

Cufundatorulu, care in marea fiorósa
S'arunca fara frica, strigà din fundulu ei :

„Dà-mi pe Maria!“ Éta o perla pretiósă . .

— „Am eu trei-dieci si dóue de perle: dintii sei.“

Ieri nóptea 'mpodobise a cerului campia

Cu sori! Craiulu din Gipsis: „Alege care vrei

Din stele, dîse. Dóue ti-dau po-a ta Maria!“

— „Am cele mai frumóse din stele: ochii sei.“

Ea farmeca si misca totu: animale, pietre:

Betranulu portaru inca din ceru la rândulu seu,

Mi-a dîsu. „Ia paradisulu.“ — I-am dîsu lui Santu

Petre:

„Nu-mi trebui paradisulu, cà-ci am amorulu eu.“

— „Refusa, faci pré bine, cu cerulu n'ai ce face“,

Mi-a dîsu unu domnu indata c'unu tonu pré mangaiosu!

„Ia multu mai bine iadulu.“ — Ti-multiamescu, o drace!

Lu-am, vai! si chiar iadulu; lu-am, cà-ci sum gelosu.

N. Tiucu.

Istori'a unui mormentu.

— Noveleta. —

Istori'a acést'a s'a intemplatu nainte de câti-va ani.

Intr'unu orasiu mare, intr'o casa din strada principală siedea o dómna tinera si frumósa. Frumseti'a ei o admirau multi si 'n putînu timpu incepura a-i face curte tinerii cei mai eleganti si mai de vêlfa.

Dins'a parea fórte modesta, si nimenea nu putea câstigá mai multu decâtu unu dîmbetu de pe budiele ei.

In urma inse — cà-ci si ea erá femeia — primî curtenirea unui tineru frumosu elegantu si avutu.

Toti observase, toti sciau cà tinerulu o iubese cu pasiunea unui tineru nobilu si nestrucatu; ér jun'a dómna lu-iubiá cu foculu unei neveste veduve si simtítorie.

Unu timpu trecu asiá, si 'n putînu ei scapara si de gurile ómeniloru, dupa ce acestia s'a ustenitu de bérfele si de siópte.

Intr'o dí inse se respandî faim'a, cà tinerulu amorusu se cununa cu dómn'a cea tinera. Unii au vediutu facandu-se preparatiuni cam in secretu, au vediutu pana au adusu mirtulu miresei, dar intr'alta dí dómn'a totu-si erá fara barbatu.

Ma, ce erá mai multu: intr'alta dí demi-

nétia, se audira in odai'a ei nesce tipete infioratòrie.

O femeia ce audî mai antâiu tîpetele, intrà in odaia.

Spre mai mare suprinde, jun'a nevêsta siede la mésar, cu cunun'a cea de mirésar pe capu, cu haina alba, gata de nunta, si spelá cu mare sirguintia unu cutitu mare.

Candu intrà femeia, privi catra ea ca spariata, si ascunse cutitul; apoi incepù a amblá prin casa cu pasi gingasi, laudandu-si hain'a. apoi se cautá in oglinda, si dícea cà si-ascépta mirele.

Dupa o pauza inse prinse a-si întórce ochii uritu, si aieptandu-se la femeia, o doborî josu.

— Minti, manele mele-su curate! — strigà furiósa; apoi se sculà si siediù pe unu scaunu.

Erá nebuna.

Nu sciá nimenea cine e dins'a? Se vorbiá, cà a vinitu din Germanià si se para cà are bani.

Trei díle a totu cantatu, a típatu, a plansu, si dupa trei díle a moritu.

Cei ce o-au ingropatu, au aflatu in odai'a ei o sumulitia frumosêca de bani, dar altu-ceva insemnatu nimicu.

Patulu ei inse erá pliuu de sange. Si cautandu mai de ameruntulu, se mai aflara dóue pete de sange pe pragulu usiei.

Dupa aceste se facù fama mare, si amblá in totu orasiulu si prin giuru, se facù investigatiune, dar nu se aflà nimicu.

Apoi s'a datu uitàrii intemplarea tóta, si asta-di nu mai vorbesce nimenea de ea.

Unde s'a ingropatu ea inse, asta-di stau pe cruce dóue nume, unulu alu ei, si altulu, nume de barbatu.

* * *

Amblám ca june preamblandu-me prin cemeteriulu orasiului unde s'a intemplatu istori'a acést'a.

La crucea amintita vediu unu june atleticu, standu seriosu, radiematu de cruce.

Eram si eu amorisatu, si compatimí fórte unu june ce veghédia la mormentulu unei fectiòre, precum cugetám.

Eram si curiosu, si trecui chiar pe langa cruce. Tinerulu plangea, si pétr'a erá uda de lacrami.

Candu me apropiai de dinsulu, si-redicá peleri'a si me salutà.

— Eu te cunosc, dle, — díse, — aveam trebuintia de unu omu ca dta, vino siedi langa mine!

Fati'a acea palida si interesanta atátu de multu se recomandá, si lacramile lui me faceau curiosu.

— Dta plangi, dle, plangi langa mormentulu unei femei; plansulu dtale me suprinde multu, te compatimescu, — dísei si siediui langa dinsulu pe mormentu.

— Sè-ti spunu, dle, o intemplare, sè scfi pentru ce plangu, — díse si-si sterse ochii cu o marama alba.

Peste noi se asternea umbr'a unui arboru stufosu, ce încâtu-va ne si ascundea de ochii ómeniloru. Dinsulu si-puse peleri'a josu si incepù:

— Am iubitu pe Lucretia, o-am iubitu cum iubesce unu tineru simtitoriu, cu amorulu celu d'antâiu...

Eu chiar fara vointia me întorsei catra cruce. Pe pétra vediu numele: „Lucretia.“

Tinerulu continuà:

— Ea a desceptatu amorulu ce nu s'a stinsu pana adi si nu se va stinge pana la mórte, — — — dar mórtea nu e departe, — suspinà dupa o pauza.

„Pentru cà am devenitu inamicu de mórte alu celui mai intimu amicu, pentru cà devenisemu rivali, — oh Silvie, Silvie . . . . pentru cà am ajunsu la discerdia cu parintii mei, si adi pentru ea la suferintia asta grea — — —

„Dar me mangaiu — cà voiu dá in curundu si de celu mai naltu bine, de pacea eterna.

„Pentru cà am avutu atâte suferintie, dar ce-mi pasá mie de tóte pentru ea, pentru amorulu ei?!

„Ea a fostu veduva, eu eram june; dar cugetele, visurile si amorulu nostru erau nalte, tinere si vergure ca sórele, erau impreunate, unulu — eram unu sufletu amendoi.

„Parintii mei nu s'au invoitu, — eu am frantu legatur'a cu ei, — m'am datu in bratiele ei cele fericitòrie, si amu decisu sè ne cunnamu.

„Ea asceptá timpulu cu dulce, si eu lu-asceptám cu atât'a doru, cu atât'a ilusiune! Sè potu díce: „Sum alu teu, esti a mea, numai mórtea ne va despartí, ma nici mórtea, — si 'n ceea lume de odata vomu merge, pe o cale, de bratiu.“

(Finea va urmá.)

V. R. Buticescu.

S A E O N U ?

Mésa de cetire.

„Incercări critice a supra unoru credintie, datine, si moravuri ale poporului romanu“, de G. D.-m. Teodorescu. Bucuresti 1874.

(Fino.)

Dlu T. p. 69 dice: „Cea mai vechia derivatiune a numelui lunei Maius, e de la Maiores, mai mari, betrani séu stramosi, carora cu dreptu cuventu si-a consacrat'o Romulu in Calindariulu seu.“

Deducerea numelui Maiu din radecin'a lui maior—maius, o primescu, si voiescu a dovedí acést'a, precum aceea, cà Juniu e in legatura cu junii.

Ovidiu in *Fastorum Libri I. v. 41 Tertius (mensis, pentru cà Martiu erá piu) a senibus, invenum de nomine quartus. V. 73. Hinc sua maiores tribuisse vocabila Maia. V. 75. Et Numitor dibisse potest „Dei Romule mensem hunc senibus. V. 427. Mensis erat Maius, Maiorum nomine dictus. V. 78. Junius a Juvenum nomine dictus, habet. VI. 88. Junius est invenum, qui (mensis) fuit ante, senum.*

Aceste le-am citatu pentru ca sè se véda evidinte, cà Maiu e in legatura cu betranii, mosii. Dar afara de etimologí'a numelui Maiu, aci e si etimologí'a numelui *Mosiu, din Maius. Ius, eus*, latinu se stramuta in *siu*, si a s'a stramutatu in *o*; *argeus argisiu*; in asemene relatiune e *Kas* ungurescu (cosinitia) cu *cosiu* etc. *Mare* din *Ma(io)re*.

Acuma vine o intrebare suprema: Avutu-au mosii vechi in Roma vr'o serbatóre in lun'a lui Maiu, si datin'a de adi e óre in legatura cu acelu cultu?

Sè vedemu serbatorile vechie.

In 28 Aprile IV-a Kal. Maiu au fostu Flo-ralia, si ludii florali (jocurile) s'au intinsu pana si in 4 Maiu.

In 1 Maiu au fostu:

- a) Maia si Bona Dea.
- b) Laralia.
- c) Lares Prestiles.

In 7 pana si 14 Vesta.

In 9, 11 si 13 numai nóptea au fostu Lemuria séu Remuria.

In 12 Mars Ultor.

In 15 Sacra Argea. Dies Mercurii et Maiiae.

In 17, 19, 20 Ambarvalia.

In 21 Agonalia.

In 23 Tubilustrium.

In 24 Q. R. C. F. adesa Quando Rex comitavit, Fas, séu Regifugium.

In 29 Honos et Virtus.

Pentru a cautá si aflá cultulu mosiloru de adi, ne putemu oprí numai la *Laralia* din 1 Maiu, si la *Remuria*, avendu si aci sè alegemu, si decidemu, — carea din ele se repórta la mosi?

Dar trebue sè fiu scurtu.

Lar in pl. *Lares*, in sensulu generalu sunt asemenea cu *Manes*, cari specialminte sunt sufletele curate si bune ale repausatiloru; si *Lares Manes* se dicu adese ori identici cu genii. *La latinii* vechi, *Lares* si *Lases**) sunt numai spiritele metamorfisate, genii aperiatori ai caseiloru, cugetati de fericitii din timpulu vechiu; mai tardíu *la romani*, *Lares* au fostu spiritele mosiloru si stramosiloru.

Spiritele ómeniloru apoi s'au impartítu in *bune* si *rele*, ale celoru buni, dupa mórte s'au numitu *lares*, ale celoru rei, *larvae*.

Larulu familiei (*Lar familiaris*) e spiritul aperiatoriu alu familiei si a casei, pentru acésta se numesce si „*Lar Pater*.“ *Larii* se venerau de femeile casei la tóte calendele, nonele si idurile, apoi se daruiau la totu prandiulu, festivitatea familiaria etc. *Larii* familiari, numiti si domestici, adeca de casa, ca si *lari privati*, au avutu serbatórea loru generala in 1-iu Maiu numita „*Laralia*“ si se tinea de „*Sacra* populara“ adeca unu cultu unde nu erá trebuintia de preotu, si se serbá in fia-care familia intru venerarea betraniloru morti.

Larvae sunt sufletele repausatiloru, carora nu li s'a pututu face cele religiose p e. a fostu judecatu pe mórte, sufletele ómeniloru cu fapte rele cari din pedépsa nu se potu odihní etc. ci ambla nóptea ca naluci. De o natura sunt *Lemurii*, spiritele ce ambla nóptea in figure in-spaimentatóre, ca naluci si animale.

Lemur a fostu si sufletulu lui Remu, ucisu de Romulu**) si sufletulu s'a aretatu neodih-

*) Das Wort Lar dagegen entsprach wenigstens in dem benachbarten Etrurien, dem griechischen Anax, da man Lars lartis von dem hohen Adel sagte. Z. B. Lars Porsena. In acestu Lars, e la angli „lord“ boieriu. Preller p. 72.

*) Ovidiu V. 457. *Umbre cruenta Remi visa est*

nitul lui Faustulu și Aeciei Larentiei crescetoriloru lor, acestia spusera intemplantia lui Romulu, carele pentru liniscirea sufletului fratelui seu, a introdusu serbatórea Lemuria séu Remuria.

Serbatórea Lemuria a fostu in 9, 11, 13 Maiu, in aceste trei nopti, candu se credea că Lemurii, adeca sufletele neodihuite vinu a casa. Lemurii nu se venerau, ci se alungau, anume: Stapanulu casei se sculá la mediulu noptii, descultiu și descinsu amblá in casa facéndu semne cu man'a, spariandu și pefugandu sufletele. Pe urma si-spelá manile in apa curata din isvoru și bagá bómbe de pasula négra in gura, și amblandu prin casa, le aruncá inderetrulu dícéndu: „Aceste vi le dau, și cu aceste bómbe me rescumperu pe mine și ai mei.“ *) Aceste le repetiá de 9 ori, fara ca sè se uite indereptu, crediendu că umbr'a mortulu, culege bombele. Se mai spelá odata, și batenelu in table de arama, — se rugá cá sufletele sè se inderparte.

Acuma vedemu Laralia, candu se ospetau sufletele bune adeca Larii, și Lemuria, candu se scoteau din casa lemurii, larvele, adeca sufletele rele neodihuite. Deci pana ce larii sunt mosii cei buni și venerati, lemurii cadu dupa ide'a de adi intr'o categoria cu strigoii, muronii, pricolicii, varcolacii (fara ca adi sè se fia precisu identicitatea astora), de unde urméza, că larii se identifica cu mosii de adi, și cultulu astora se referéza la serbatóri'a Laralia din 1 Maiu, deci reu díce dlu T. p. 73 că datin'a mosiloru fu instituita de Romulu in onórea fratelui Remu, și se celebrá pe la finele lui Maiu.

Laralia in Ovidiu F. L. V. 130—158 nu e descrisa bine, Remuria V. 419—490 cu multu mai frumosu adeca mai deplinu, dar la versulu 479 „luemque Remuria dicit illam, qua positis justa feruntur avis“, ce se traduce in intielesu, că la Remuria s'a facutu poména mosiloru la morminti, e sminta de la Ovidiu, ce se vede din inasa-si descriere a Remuriei, precum au aflat'o alti mitologici, Preller p. 499. La mosii de adi, nu e iertatu nici unu farmecu, pana ce la Lemuria, ceremoniele din 3 nopti cu bómbele sunt numai farmece, sè amane su-

assistere lecto, quem lupa servavit, manus hunc temeraria civis perdidit. Umbra crunta in idea de *duku*, Geist.

*) Ovidiu V. 437. Haec ego mitto, his — inquit — redimo meque, meosque fabis!

fletele rele. Deci repetiescu că Laralia e identica cu cultulu mosiloru de adi.

Mosii de iérna séu carnelegi.

La romanii vechi, din 13, pana și 20 fauru au fostu „Dies Parentales“ și cei din familia sacrificau, faceau rugatiuni și ceremonii ca sè ajute sufletele parintiloru sè li castige odihna, și pentru acésta faceau *parentatio*, ce e in sensu strinsu „pomana“ dupa cum pricepemu adi, ce e pomana. In 21 fauru erá Feralia, serbatórea mortiloru, cu pomane și rugatiuni afara la morminti.

Éta, mosii de iérna.

Mosii de tómnna.

Despre acestia nu este urma in octomvre in cultulu la romanii vechi, nimicu despre larii, nimicu despre morti.

Dar óre poporulu nostru, fara causa are Mosii de tómnna? Nici unu poporu nu veneréza ce-va fara causa. — *Demetrii* se díceau la Grecii vechi „cei morti fericiti, parintii trecuti din viétia.“ Din Ge = pamentulu, și meter = mama s'a facutu Gemeter, Demeter din'a pamentulu, identica cu Ceres, Terra Mater, carea primesce in sinulu seu = pamentu pe toti ómenii, de aci Demetrii, cei repausati, ce sunt la Demeter, mam'a-pamentulu.

Din acésta idea vechia s'a nascutu in crestianismu, Santu Demetriu, Dumitru, carele e unu patronu alu mortiloru. De aci vedemu că mosii = mortii de tómnna sunt in legatura cu Demetriu, a carui putere vine, candu natur'a in tómnna incepe a perf, a murf. — Dumitru e in opositiune cu San Georgiu, carele aduce sórele de primavéra, și usca baltile etc.

E indereptu inca intrebarea :

a) Óre avut'a cultulu vechiu romanu alu lariloru influintia a supra crestianismulu?

b) Óre avut'a crestianismulu influintia a supra cultulu mosiloru de adi? Pentru că epoc'a crestina nu se póte trece cu vederea in studiarea datineloru nóstre.

La a) a avut, pentru că sambata inainte de dumineca de lasatulu de brentza se face aducerea a minte de cei morti parinti mosi și stramosi; in 16 oct. de e dumineca atunci, de nu, in cea vfitória se face servitiu pentru parintii santi a tóta lumea; la catolici in 2 nov. n. e pomenirea repausatiloru etc. etc.

La b) a avut, pentru că vedemu, că dílele mosiloru de iérna și Rusali se muta totu dupa Pasci și Rusali. Acésta influintia se afla la mai multe datine a le nóstre, deci trebuiescu

trei epoce studiate, cea veche, creștina și cea de azi.

De și am avut de cugetu că să criticu mai multe materii din cartea dlui T., dar nu am timp, chiar și pe mosi i-am pertractat, cum am pututu de scurtu, și o critica despre toate materiile ar trebui să fie de două ori câtu e cartea.

Că rezultatu am să aducă încurajare pentru dlu Teodorescu, și dlu Simeonu Marianu, carele asemenea se ocupa cu materii de aceste, și asiu esprime dorința, că să ne punem noi trei în corelațiuni literare pe acestu terenu, că să putem face ce-va bunu.

Din pertractarea de fatia voru puté espe-riá Romanii culti, că câtu sunt de straini chiar și literatii nostri în mijloculu poporului, că-ai după parerea mea, literatur'a nu are fundamentu natiunalu, fara cunoscința vieții poporului, și cunoscința purcede numai din asemenea materie.

Deci deca noi nu amu cultivatu aceste, ce putem acceptá de la strainii, adese ori malițiosi, carii audu câte ce-va pe utilia, și se punu să scriá despre Romani? Vin'a e în noi, pentru că nu ne putem capacita la multe bune.

At. M. Marienescu.

Unu hotiu predatu.

Pe la diece ore de dimineața, portarul era ocupat cu prepararea dejunului. Unu individuu se străcora repede pe dinaintea cabinei și se repede pe scara.

Usi'a antaiului etaju era deschisa, trecu la a doua, o dadaca curatiea o rochia, elu trece înainte fara a fi vediatu. La a treia, nimeni...

Omulu nostru bate la usia. Nu i se raspunde: scote din posunaru o colectiune de chei false, deschide și intră.

Dupa ce reînchise usi'a dupa dinsulu, viziteza mobilele pe care gasi cheile; scotoacesce toate ungherele, — dar nu gasesce nici bani nici obiecte de valoare.

— Canalie de moșicu, — dișe elu, — ia totu cu dinsulu! Bine, nu face nimicu, nu voi fi deju-
catu!...

Si éta-lu că si-alege o perechie de pantaloni, o vesta, o jacheta și o camasia fina, și o pune pe crivat.

Dupa ce facu aceste preparative, se desbracă să îmbrace costumulu celu nou. Dar candu voiá să îmbrace camasi'a, unu șgomotu se aude pe scara. Asculta, pașii se apropia, cine-va se oprește la usia; introduce o cheia în broșca: Iute, se pleca și dispare în fundulu sub-patului.

Usi'a se deschide; intra. Elu vede picioarele noului oșpe care umbra precipitatu prin camera. Ghemuitu sub-patu, hotiulu nu sufla, fiindu foarte neliniscitu de reușita întemplării.

Cinci minute trecu în torturi omoritoare. În fine personagiulu se dirige spre usia și ese.

Omulu ese și elu atunci din ascundietóre. Dar o surpriza! camasi'a nu mai este pe crivat, hainele ce le pusese de o parte disparuse. Redusu a-si reluá pe ale sale, se duce la capetulu patului unde le lasase. Dara erau disparute! se întorce la garderoba, că să ia celu pușcinu ce-va să se acopere că să se pótă duce... nimicu! nimicu!

Acela pe care hotiulu lu-luase dreptu locuitoriu, era unu alu doile pungașiu. — care împachetase totulu.

Pe cand a chibzuită la mijloculu de a eși din încurcatura, locuitorulu șoseșce, hotiulu, golu că unu morecovu, abiá avu timpu să se ascundă în o camera întunecosa.

Locuitorulu, vedindu șordinea ce domniá în camera, întieșe că era victim'a unui furtu, se duce dreptu spre acea camera întunecosa, și se gasi fatia în fatia cu acelu cutare, confusu și înmarmuritu.

Profitandu de orórea lui, lu-apuca, nu de guleru, fiindu că nu avea, dar de bratiu, și i ordona să-lu urmeze la politia.

— Dă-mi celu pușcinu ce-va să me învelescă! te rogu.

Lu-înveli în unu ciarsiafu și lu-duse la comisar. Ací hotiulu, care fusese mai de multe ori condamnatu pentru diferite furturi, istorisi cele ce i se întemplase.

— Totu una-mi face, — dișe elu terminandu, — trebuie să convinu că nu-mi s'a întemplat nicu o nenorocire. Speru că acesta va atrage indulgenția din partea judecatoriului! credu că o meritu foarte bine.

Cumetrulu ciobanului.

Unu bogatu ciobanu de pe langa orasiulu Viterbo din Italia aduse spre vendiare vite în téggu și dupa ce le-a vendutu și si-a primitu banii s'a retrasu într'unu șatutielu, unde intrandu într'o cărciuma a petrecutu tota diu'a chefuindu.

Spre șera se întorse cu căti-va din prietini șei, între cari era și unu cumetru alu șeu. Ajungându la o mica distanția ceilalti amici lu-parasescu remanendu numai elu singuru cu cumetrulu șeu. I face cunoscutu vendierea viteloru și primirea banilor șei în șum'a da 5000 franci și înainteza amendoi spre casa, fiindu cam amefitu. La o mica distanția se desparte de cumetrulu șeu și dișulu ciobanu și-urméza singuru calea.

Dupa unu timpu ore care în timpulu noptii se vede impresuratu de 3 hoti învesmentati cu totulu altu-felu de cum erau prietini șei. Dupa ce în vanu se ocupau că să fure banii ciobanului, nu gasira nimica la elu; că-ai ciobanulu inca de mai nainte pre-vediușe lucrulu și șimbbase banii în bonuri, pe cari le ascunșese în fundulu peleriei și printr'o vioiciune a șpiritului lui șcapa de numiti hoti, și ingrozitu de frica cauta a petrece acea nopte la cumetrulu șeu.

Acela l'a primitu cu cea mai mare placere, si dupa ce a ascultatut tôte naratiunile lui, l'a invitatut la cura unde i pusese diferite beuturi spiritose, ca sè-lu ametiesca. Ciobanulu inse ca ver-ce omu patfu cautà a se ferì de a nu deveni victim'a beuterei. Dupa câte-va ore se inchidu camerele si in timpulu mediului noptii o scena curiòsa se petrece in curtea cumetrului. Acest'a aflase, cà ciobanulu adormise si esindu afara dimpreuna cu 3 fii ai sei si-facea planulu cum are sè se introduca in camer'a separata a ciobanului.

— Voi, fii mei, — respunse cumetrulu, — ve veti ocupà de o gròpa inaintea ferestrii, ér eu introducèndu-me in camer'a ciobanului, dupa ce lu-voiu omori si i voiu luà banii, ve voiu dà corpulu pe ferèstra ca sè-lu ingropati.

Ciobanulu care nu adormise si ascultase totu ceea ce se petrecuse la ferèstr'a lui, se scòla iute, se vesmentèza, apoi cautandu incòce incolo si negasindu nimicu altu-ceva spre a intimpinà pericolulu, ia va-traiulu cuptoriului si s'ascunde dupa usia. Dupa ce parintele si-finesce planulu cu fiii sei, deschide bini-sioru usi'a camerei lui si pe candu introdusesese capulu seu pe jumetatea, ca sè observe pe ciobanulu deca dór-me, de odata se pomenesce cu o lovitura asià de tare in càtu cade mortu.

Acum ciobanulu fiindu cà ascultase, precum am dîsu mai susu, totu ceea ce se petrecea afara, a invelitu corpulu cumetrului seu cu unu cercèfu si luandu l'a liberatu pe ferèstra, unde de odata cei 3 fii s'au grabitu ca sè-lu ingròpe indata, fara sè cunòsca cà e cadavrulu parintelui lor.

Candu de odata ciobanulu grabindu-se ese afara pe nosimfite, — alèrga la autoritãti inturnandu-se cu càti-va agenti inarmati, narèza totu ceea ce i se intemplase.

Gendarmii desgròpa corpulu cumetrului, candu de odata fiii vediendu pe ciobanulu cà e viu, au ametitù spariandu-se la vederea corpului parintelui lor.

In urm'a discussiunii si procesului verbalu incheiatu de autoritate, se condamnà cei 3 fii majori, cari fusese complici cu tatalu lor la o inchisòre de 20 ani.

B o m b ó n e.

Unu avaru betranu n'avea, de càtu unu amicu pe lume: o maimutia fòrte inteligenta si tare in imitatiuni.

Elu caditù periculosu bolnavu. Famili'a alergà din tôte partile. Cu càtu bòl'a facea progrese, se observà la maimutia unu fenomenu fòrte singularu: esecutà sariturele cele mai vesele, ridea fòrte tare si si-freccà cu veselia manele.

— E curiosu, — dîse cine-va medicului. — Privește pe acestu animalu ce aeru multiumitu are! De unda pòte sè provina acèsta?

— E fòrte naturalu, de ore ce este tóta diu'a cu mostenitorii.

O reflectiune curiòsa.

Printre cei apròpe 4 miliòne locuitori ce posede actualminte orasiulu Londra, sunt mai multi Ebrei de

càtu in Palestina, mài multi Scotiani de càtu la Edimburgu, mai muli Irlandesi de càtu la Dublinu, mai multi catolici de càtu la Roma. Nascè unu individu la fla-care 5 minute.

Advocatulu G. erà tatalu unei duzine de copii. Tocmai se aflà in mijloculu lor, candu sosese unu domnu de la tièra spre a-i cere consultatiune intr'unu procesu.

Vediendu pe avocatulu asediatu de multîmea urmasiloru sei, incepe a se retrage dicèndu:

— Scusati, nu sciam, cà aci e scòla.

CE E NOU?

* * (Serate de dantiu in Timisiòra.) Romanii oficianti la biroulu telegraficu din Timisiòra au formatu o societate de dantiu si alte petreceri, cari se tienu in fia-care mercuri si sambeta in otelulu „Trei regi“ din suburbiulu Fabricu. Acèsta interesanta intreprindere din punctu de vedere socialu romanu si pan'acuma a produsu rezultate bune. La serat'a a dòu'a s'a reprezentatu si o piesa teatrala si a nume operet'a „Diece femei si nici unu barbatu.“ Succesulu a fostu fòrte indestulitoriu.

* * (Canii si pisicele budgeto-fagi.) In budgetulu Germaniei pe 1875, in articolulu „functionari auxiliari“ se gasesce in scrisu creditulu de 7800 marci pentru intretinèrea „pisiceloru si caniloru imperiului.“ Canii serva in a ajutà pe paditorii de nopte ai càiloru ferate. Pisicele scapa magazinele de siòreci.

* * (O gelosia.) Individulu P. Dimoff din Reni, pe candu se aflà ajutoru alu subprefectulu plasii Cahulo-Prutu din jud. Belgradu, in anulu trecut, se casatorì cu o tinera. Chiar de la inceputulu vietii conjugale, dupa cum se dîce, dinsulu o tratà fòrte barbaru, maltratand'o in felurite moduri crude, si din caus'a gelosiei, nu o lasà sè ièsa din casa, nici a se uità pe ferèstra, ba nici chiar a se intèlni cu alte femei, si pentru a-si ajunge la scopu o incuài in casa cu lacatu. Nemultiumitu cu atât'a, i rase sprincenile, i taià còdele din radecina, astu-f lu cà serman'a femeia de rusîne erà silita sè se pòrte invelita peste capu si facia.

* * (Tentativ'a d'asasinare,) comisa in juliu 1874 la Kissingen in contra dlui de Bismarck, dîce „La Libertè“, ne amintesce teorielu unui invetiatu din Breslau, dlu Karlutz, care pretindea cà caldurile cele mari predisponu unele organizatiuni pentru conceptiuni criminale. Astu-felu cele mai multe atentate 'n contra principiloru sèu regiloru au fostu comise 'n lun'a lui juliu, candu ea caldur'a e 'n cea mai mare intensitate. Far' a voi sè judecàm acèsta teoria, credemu cà vomu satisfacè o curioaitate a cititoriloru aducèndu-le câte-va probe, enumerandu-se câte-va asasinatè sèu tentative d'asasinare comise 'n contra principiloru sèu regiloru in luna lui juliu. — 5 juliu 1853 — Atentatulu in contra imperatului Napoleonu III in momentulu candu se ducea la opera. — 12 juliu 1881. — Vilelmu I, principe d'Orange, e asasinatu de Balthazar Gérard. — 14 juliu 1861. — Studentulu Oscar Becker trage la Baden dòue focuri cu pistolulu in contra regelui alu Prusiei. — 15 juliu 1764. — Asasinarea principelului Ivan IV alu Rusiei. — 18 juliu

1844. — Unu primaru din Storcow, a nume Fritz Scherek, trage două focuri cu pistolu în contra regelui Prussiei. — 20 iuliu 1846. — Incercarea d'asasinatu în contra regelui Ludovicu Filipu de Joseph Henry. — 27 iuliu 1835. — Atentatulu lui Fieschi, Pepin si Morey în contra regelui Ludovicu Filipu prin mijlocele unei masine infernale.

* * (Unu autodafé adi.) Câte-va mile de la Huancaves, orasiu de provincia peruana, într'o vale a Cordileleriloru, se gasesce unu satu, locuitu de indiani, anume Saxamarca. Aci traiau nisce casatoriti, despre care se dice că se ocupau cu farmecatori, pentru că parvenise a-si agonisi prin munc'a si activitatea loru neobosita ore-si care avutia. La 10 dec. s'aduna dinaintea casei acestora o gramada ca de 100 capete, si sco-tiendu cu strigate tari pe ambii casatoriti afara, ii aruncara în inchisoré. Dupe câte-va zile fura éra si scosi afara si legati cu fringhii pe unu patu de mortu, pe care ambele victime lu-daruise bisericoi, pe care ei lu-umplura din tóte partile cu lemnu uscatu si-i dadu focu. Pe candu foculu începù sè se intarésca, femeia erumpse în strigatule cele mai grozave, éra barbatulu ei, stringéndu-si buzele una peste alta, nu racniá de locu. Selbaticii inse jucara sub strigate de veselie fanatiche împregiurulu flacariloru, pana candu lemnele se prefacura în carbuni. Toemai dupa siese óre afla prefectulu de la Huancavelica acésta intem- plare oribila si tramise unu escadronu de cavaleria la Saxamarca. Candu acésta sosi în careuri pe piati'a orasiului, gasi inca mai multu de 70 persóne, femei si barbati, ocupati a-si bate jocu de cadavrele devenite cenusie. Cu totii fura facuti prisionieri si adusi la Huanelica.

* * (Arderea cadavreloru.) Unu diaru medicalu, care se publica în Englitera sub numele de „The Lan- cet“, asigura că sistema d'a se arde în locu d'a se in- humá cadavrele, se va adoptá în curendu de mai multe state civilizate. Deja, adauge dis'a fóia, socie- tatea germana din New-York pentru arderea cadavre- loru, care numera 450 asociati, s'a si ocupatu de mo- dulu cum sè se faca arderea. Societatea e decisa sè construiésca o sala cu ziduri de feru, lunga de 60 pi- cióre si larga de 44. În mijloculu ei, care are form'a rotunda, va fi unu templu consacratu ceremonialului religiosu, si pe unu podu redicatu în faci'a acestui al- taru se va depune cosciugulu. Dupa terminarea cere- moniei religiose, cosciugulu se va scobori treptatu prin mijloculu unor siurupuri într'unu cuptoru, unde va fi espusu la unu curinta de aeru caldu de 1000 grade, dupa termometrulu Fahrenheit. S'a calculatu, că arderea deplina a corpului, astu-felu espusu, se póte face într'o óra si jumetate, în urm'a careia cos- ciugulu se va transportá din nou pe podu, de unde rudele defunctului voru puté luá apoi cenusi'a în urne aduse de ei. Cuptorulu contine si unu aparatu pentru condensarea gazului si a fumului. (Rm.)

* * (Unu mijlocu americanu spre a infrená beti'a.) Nici odata nu s'ar fi pututu inventá în Europa unu asemenea mijlocu! Numai pamentulu binecuvéntatu alu Americiei a pututu da nascere unei asemenea escentricitati, si ce e mai multu de a capeté resul- tate bune! Alcoolismulu si-a gasitu leaculu, si ace- stu leacu este rugaciunea, dá rugaciunea anume in- tielésa, facuta în anume locuri si de anume voci: rugaciunea publica facuta de femei la carciuma. Acé- sta se numescé „the women whisky war“ si se pro-

cedéza în modulu urmatoru: Unu anume numeru de femei, câte odata mai multe sute, se aduna si reci- téza litanii, intonéza psalmi, mergu la usiele debi- teloru de beuturi, ingenunchiéza, patrundu în sale si continua piósele loru exercitie pana candu nu mai remane nimeni împregiurulu loru; resista tuturorn injurieloru tuturorx amerintiáriloru, chiar loviture- loru, si pacientia loru este mai totu-d'a-una incoro- nata de succesu. Acésta cruciada a fostu predicata de unu dr. Lewis. Mai pretutindenea femeile intra în campania dupa ce se asigura de notabili tierci si advocati că nu voru inbracisiá caus'a adversariloru sei. Debitantii din sate mai cu séma suntu în im- posibilitate de a le resistá. Diarele inregitréza dí cu dí pe acei ce s'au parasitu de darulu betiei. Tri- bunalele pedepsescu pe acei ce aru cutezá se le bata; dér a este casuri suntu rari, atátu de reale este în America protectiunea ce se acorda femeii.

Biserica si scola.

‡ (Archiducele Rainer) alu Austriei întreprinse de curendu o caletoria în Bucovina. Oprindu-se 'n orasiulu Sucéva, i-se presinta, între altii, si corpulu profesoralu alu gimnasiului localu. — „In ce limba invétia studintii romani din gimnasiulu dvóstre?“ — întrebá principele. — „În limb'a germana!“ — i se raspunse. — „În limb'a germana? Mi se pare lucru fórté curiosu! Credeam, că 'n acestu gimnasiu in- structiunea se preda, în limba romana, că-ci fia-care poporu mai cu inlesnire invétia sciintiele în propri'a sa limba.“ (Rm.)

Societati si institute.

‡ (Societatea de lectura) a junimei studiose din Oradea-mare, alegendu conducatoru pe dlu Virgiliu Olteanu, s'a constituitu astu-felu: notariu pentru afa- cerile esterne Traianu I. Farcasiu, notariu alu siedin- tieloru Ionu Buna, cassariu Pavelu Cototiu, bibliote- cariu Adalbertu Pitucu.

‡ (Unu nou felu de clubu.) Unu clubu de unu genu cu totul nou se va deschide în curendu la Lon- dra, în Grosvenor-Square sub numele de Grosvenor- Club. În acestu clubu voru fi admise ca sè participe si femeile; inaugurarea sa va fi pe la inceputulu lui ja- nuariu. Infintiarea acestui clubu a produsu unu mare sgomotu în societatea si pres'a engleza: optimistii aproba acésta inovatiune, gasindu-i avantagiulu de a nu se separá securile; de a nu se atrage departe de cas'a sa pe barbatu fara femei'a sa, pe logodnicu fara viitori'a sa socia; din contra, puritanii reamintescu abusurile la cari au datú locu acum câtu va timpu, fundarea societátiloru de dare la semnu cu arculu, unde erau admisi si barbati si femei. Acum vre-o siese luni, unu gentilomu, fórté cunoscutu în societatea inalta din Londra, dorindu a face parte din un'a din aceste societáti, fu respinsu, si care nu fu suprinderea sa candu aflá, că respingerea sa o datoresce sociei sale, care facea deja parte din societate. În diare anec- dotele abunda a supra acestoru societáti micste: O juna femeia, fiindu rugata sè intre în Grosvenor-Club, raspunse prin acésta cestiune remarcabila prin can- dóre: „Óre, acolo este unu locu unde voiú puté con- duce si pe mam'a?“ Diarele umoristice au gasitu în acésta unu campu vastu pentru caricaturele loru, vii-

torulu va demonstrá déca proiectulu societátiloru micste de barbati si femei, se póte realizá si déca „fé-t'a póte, fara pericolu, sè introduca intr'însele pe mama sa.“

Literatura.

* (*Dlu P. S. Aurelianu*) a scosu de sub tipariu la Bucuresci a dóu'a editiune a „Catechismului economiei politice“, cu adaugire de sciinti'a betranului Ricard, dupa Beniaminu Franklin.

* (*O nóua fóia umoristica romana*) a aparutu dí-lele trecute la Iasi sub titlulu : „Darabana.“

Teatru.

⌘ (*Teatrulu celu mare in Bucuresci.*) La 26 nov. se jucá „Haimana“ séu „Vagabondulu oficialu“, cantioneta compusa de V. Alesandri si esecutata de M. Millo. Spectacolulu se incepú cu „33,000 de franci“, comedia in 3 acte, tradusa din limb'a francesa. — La 28 nov. se jucá in beneficiulu dlui Dimitriade : „Lup-t'a pentru credintie.“

⌘ (*Teatrulu-circu in Bucuresci.*) La 28 nov. se represintă pentru prima-óra „Orfanii Regimentului“, comedia-drama in 2 acte, de (cine?), tradusa de Pascaly.

Musica.

⊙ (*Pianistulu L. Meyer*) a datu la Bucuresci in septeman'a trecuta unu concertu in sal'a Ateneului, cu concursulu dsiórei Giulia Benotti si alu dloru Maz-zoli, Hübsch si Bianchi.

Pictura.

□ (*O statistica curioasa.*) Ni se comunica unu documentu oficialu curiosu, díce „La Liberté“ din Paris, despre numerulu femeiloru si feteloru cari au meseri'a de a servi de modelu pictoriloru, sculptoriloru, fotografiloru, etc. Numerulu loru este de 671; clasificandu-le pe nationalitate, se gasesce 230 francese, 120 italiene, 80 englese, 60 elvetiane, 50 spaniole, 49 belge, 45 nemtiesce, 30 americane, 4 austriace, 2 portugese, si 1 irlandesa. Cum se vede, tóte tierile cele mari din lumea civilisata sunt reprezentate in acésta nomenclatura! Din 671 femei si fete cari pozéza, 130 din ele au trecut peste 21 ani; celelalte sunt in vârsta pana la 20 ani. Profesiunea loru e impartíta in modulu urmeloru: 60 artiste dramatice, 40 modiste, 35 floriste, 30 cusatorit; tóte cele l'alte nu au o profesiune marturisita: 145 au fostu condamnate corecionalu la pedepse mai multu séu mai putinu tari pentru cá au luat parte cu fotografii la compunerea de subiecte obscene. Plat'a se primescu aceste femei cari pozéza, se schimba necontentitu. Incepu de la 2 franci si se ridica gradulu la cifre ce suntu peste putintia de definitu.

Industria si comerci.

|| (*O industria originala.*) Esista in Anglia o industria, alu carei echivalentu nu se afla pe continentu. Éta unu aseptu ce se citea pe murii Londrei : „Profesorulu Lazare Rosnoy ia libertatea de a anuncia publiculu, cá a fundatu unu colegiu pentru invetiamentulu practiculu alu cersítóriei in siese lectiuni. Se insarcónéza a invetiá pe copíi incredintiati ingrigiri-

loru sale, a-si schimbá turnur'a si a simulá ori-ce felu de infirmitáti, fara temere de a li se alterá sanetatea. Pentru unu pretiu convenitu, profesorulu indica stradele cele mai bune de exploratu in cuartierele caritabile. Inchiriári de cârje, plasture artificiale, cani pentru orbi, etc. Se espediéza si in provincia. Iutiéla si discretiune.“

Tribunale.

! (*Advocatu nou.*) Redactorulu acestei foi, dlu Iosifu Vulcanu, a facutu in 16 decemvre censura advocatfala la tabl'a regésca din Pesta. I dorimu — multi abonanti!

! (*Entusiasmulu*) pentru caletorii la polulu nordu erá la culme, aice in Budapesta, candu unu fostu diregatoriu la calea ferata, Colomanu Németh de Hertelendi, se aflá in stare materiala fórte derangiata. I plesni prin minte o idea, falsificá o lista si incepú a amblá cu aceea pe la familiile de frunte, adunandu ajutórie pentru caletorii la polulu nordu. Se si aduná o suma frumoasa, si atunce elu punendu banii in pusunariu fugi. Inse la Vien'a fu prinsu, si transportatu éراسi la Pesta.

Voci din publicu.

Multiamita publica. Tinerimea romana de la academi'a juridica si archi-gimnasiulu din Oradea-mare si-esprime cea mai profunda multiamita Pr. S. Sale Ioanu Olteanu eppulu gr. cat. romanu alu diece-sei Oradii-mari, pentru ofertulu banalu de 50 fl. v. a. cu cari i-a ajutoratu societatea de lectura si pentru 22 bucáti de cárti, mai cu séma vechi si d'unu mare pretiu, prin cari i-a sporitu bibliotec'a.

Ghicitura numerica.

de Parteniu Moldovanu.

14. 8. 14. 10. 14. Din pétra cu greu se scóte;
1. 14. 5. 11. 14. E o tíera vechia fórte;
13. 9. 15. 14. E de toti pré urgisita,
Dara totu-si e latita;
3. 16. 12. 6. 7. 2. 4. 14. Nu-i anim'a romanésca,
Ast'a ca sè n'o dorésca;
1—16. Unu barbatu pré escelinte,
Cu insusári emininte,
Intru multi ani sè traiésca,
La Romani sè folosésca!

Abonantii „Familiei“ in 1874. *)

(Urmare.)

Dsiór'a Veturia Romanu in Oradea-mare, d. Toma Hontila jude in Mocodu, d. Georgiu Miculescu notariu in Cetanu, dn'a Elena Tulcanu in Tauti, d. Paulu Popu notariu in B. Lazuri, d. Vasiliu Moga in Zaulu de campia, d. Nicolau Popoviciu in K. Sz. Miklós, d. Samsonu Lugosianu in Nadlacu, dn'a G-abriela Ionescu in Aradu, d. Mihaiu Sierbanu jude cercualu in Nadlacu, dn'a Teresia Ferentiu in Satu-mare,

*) Vomu publicá numele numai acelora, cari au si platitu pretiulu de abonamentu, ca-ci numai acestia potu fi considerati cá abonanti. Invitamu dara pe restantieri a-si refú datorf'a, cá acésta lista se se póta completá. Red.

dn'a Iulia Marchisiu in Homoródele romane, dna Josefina Luca in Butoni, dsiora Ida Mladin in Macea' dn'a Judita Secula in Baia-de-Crisiu, dn'a Cristina Popu in Girisiu, d. Georgiu Morariu in Valasutu, ds. Florentina Mezei in Ocolisiulu mare, d. Iosifu Socolu preotu in K. Sz. Pál, d. Ioanu Vicasiu protopopu in Hidvig, dn'a Ermina Marcoviciu in Sietini, rds. Nicolau Popea protosineclu in Sibiu, dn'a Augusta Micsiciu in Lipova, dn'a Eleonora Medanu in Siomcutamare, d. Florea Jumanca in Racasdia, d. Iosifu Gradinariu preotu in Seciani, dn'a Iuliana Feier n. Mihailoviciu in Halmagiu, d. Emericu Popu advocatu in Zelau, dna Ana Moga in Sebisu, d. Vasiliu Zvein in Bojuru, d. Teodoru Popu protopopu in Ortelek, dn'a Rosalia Hosszu, dn'a Iuliana Francu, dn'a Maria Bohetieliu, dn'a Maria Bogdanu si d. N. F. Negrutiu protopopu in Desiu, d. Alesandru Onaciu jude la tr. r. dn'a Polixena Munteanu, d. Alesandru Racoti v. not. la comit., rds. Demetriu Coroianu canonicu, — toti in Gherla, dn'a Elena Heteu in Rosia, d. Iacobu Zorca notariu in Vladeni, comunitatea Recea telechiana, d. Arturu Homorodanu studentu de medicina in Turinu,

dn'a Maria Balintu in Rosia, ds. Elena Hocmanu in Campeni, dn'a Amalia Bosiota si dn'a Antoneta Ivascu in Abrudu, d. Demetriu Morariu preotu in Babsia, dn'a Lucretia Juhasu in Supurulu de josu, d. Bucuru Cioranu economu in Resinari, d. Alesandru Maioru teologu abs. in Mező Örményes, d. Grigorie C. Manno in Bucuresci, d. Ioanu Popu protopopu in Holodu, d. Demetriu Bonciu deputatu in Aradu, Societatea de lect. a junimei in Nasaudu, ds. Rosalia Popoviciu in Bogsia germ., d. Iosifu Jifcoviciu notariu in Secasiu, d. dr. Alesandru Popoviciu medicu in Mehadia, d. Dimitrie Scarlatu prefectu in Vaslui, ds. Maria Porutiu in Buda.

(Va urmá.)

M a i n o u .

Pr. SS. Mironu Romanu, noulu metropolitu, a depusu juramentulu in septeman'a trecuta, publicandu-se aprobarea alegerii si in fói'a oficiala.

Suplementu : „*Sclavulu Amorului*“, romanu de Iosifu Vulcanu, tom. II. cõva XIV.

Invitare de abonamentu.

Crediendu a fi facutu natiunii unu folosu órecare, ceremu spriginulu publicului si inanulu vfiotoriu.

Vomu publicá: *portrete si biografii*, poesii de poeti si din poporu, novele originale si traduse, articoli din feluritele ramuri ale sciintiei, recensuni si critice, notitie de folosu, inventiuni si descoperiri nóue, *ilustratiuni* interesante, conversári cu cetitóriele, tratate despre educa.iune, cestiiuni din viéti'a sociala, descrieri de caletoria, curierulu modei si in fia-care numeru o multime de noutáti din viéti'a sociala, literaria, artistica din tóta lumea.

In suplementu vomu continuá romanulu: „*Sclavulu Amorului*“, carele in decursulu anului se va si terminá.

Prenumerantii noi, dar si cei vechi, si-potu comandá la noi urmatóriele carti:

„*Cavalerii Noptii*“, romanu in 5 tomuri, pretiulu pentru abonantii „*Familiei*“ 2 fl. 50., (pentru altii 6 fl.) — „*De unde nu este rentórcere*“, romanu intr'unu volumu, pretiulu 50 cr., (pentru neabonati 1 fl.) — „*Novele*“ de Iosifu Vulcanu, trei tomuri, pretiulu 2 fl., (pentru altii 3 fl.) — „*Columb'a*“, romanu, unu tomu, 50 cr., (pentru neabonati 1 fl.) — „*Poesii*“ de Iosifu Vulcanu, 50 cr., (pentru neabonati 1 fl.) — „*Sclavulu Amorului*“ (cele dóue tomuri ce voru aparé pana 'n finea anului), 2 fl. (pentru neabonati 2 fl. 40 cr.)

Adeca si-voru puté comandá *trei-spre diece tomuri de carti*, in locu de 14 fl. 40 cr., numai cu 8 fl., unu pretiu bagatelu, decátu care mai micu nici intr'o literatura nu esiste.

Totu-odata oferimu si urmatóriele 5 *tablouri*: Alesandru I domnu alu Moldovei primesco insemnele domniei, Inaugurarea Societátií academice romane, Coriolan si Veturia, Traianu cu óstea trece Dunarea,

portretulu lui Ionu Brateanu. Fia-care din aceste se vinde neabonatiloru la „*Familia*“ cu câte 2 fl., adeca óte la olalta cu 10 fl. Abonantii foii nóstre inse si le potu cumperá cu câte 60 cr. unulu, si asiá tóte numai cu 3 fl.

„*Familia*“ va aparé si in anulu vfiotoriu in fia-care dumineca, si va constá pe unu anu intregu 10 fl., pe jumetate de anu 5 fl.; pentru Roman'a pe unu anu doi galbeni, pe jumetate de anu unu galbenu.

Colectantii voru primí dupa 5 esemplare unulu gratis.

Incuragiata de mai multi barbati vrednici de recunoscentia, éta vinu a ve insciintiá, cá la anulu nou voui scóte pentru poporulu romanu o foitia cu numirea:

„Siedietóra“,

care va esi *odata pe luna*, totu-de-una in prim'a, si va constá pe anulu intregu numai 1 *florinu*.

Foiti'a mea, ferindu-se de politica, va cuprinde de tóte, ce dupa parerea mea poporulu va cetí cu placere: balade, doine si horé, povesti, intemplári, inventiature, anecdote, ciuveliture si altele.

Me rogu dara de toti preotii, notarii si invetiatorii buni si adeverati ai poporului nostru, sè binevoiesca a introduce foiti'a acést'a in poporu.

Banii sè se tramita inainte, pe unu anu intregu; in rate nu se póte primí.

Budapesta 4 decemvre 1874.

Iosifu Vulcanu.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.